

APROBAT

la ședința Senatului USEM

din 24.10.2016, pr. verbal nr. 2

Au. Sedlețchi
Rector, dr. în drept, prof. univ.

REGULAMENTUL

privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență

I. Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament a fost elaborat în temeiul Codului Educației nr.152 din 17 iulie 2014, Legii nr.142-XYI din 07 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II – Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de credite de Studiu.
2. Regulamentul stabilește regulile generale privind organizarea și desfășurarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență (în continuare examenul de licență) în USEM și reflectă cerințele de bază pentru desfășurarea examenului de licență în diferite domenii generale de studiu/domenii de formare profesională la ciclul I.
3. Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licență se stabilește de senatul USEM cu 6 luni înainte de procesul de demarare a examenelor de licență.
4. În USEM studiile superioare de licență, ciclul I, se finalizează cu susținerea examenului și/sau tezei/proiectului de licență.
5. În baza promovării examenului de licență și atribuirii calificării profesionale, se eliberează diploma de licență.
6. Monitorizarea organizării și desfășurării examenului de licență în cadrul USEM se realizează de către rector, prorectori și decanii facultăților sub egida Departamentelor Managementul Calității instituționale, în corespundere cu prevederile în domeniu.

II. Titluri acordate și certificare

7. Examenul de licență finalizează cu acordarea titlului de licențiat într-un domeniu general de studiu, în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I.
8. Titlurile de licențiat într-un domeniu general de studiu care denotă finalizarea ciclului I sînt acordate absolvenților care:
 - demonstrează cunoștințe și competențe avansate într-un domeniu de studii;
 - pot aplica în mod profesionist cunoștințele obținute într-un domeniu de studii;
 - demonstrează capacitatea de a argumenta și a soluționa problemele din domeniul respectiv de studii;

- au abilitatea de a colecta, analiza și interpreta date relevante (de regulă, din domeniul de studii propriu), precum și de a formula raționamente privind probleme relevante de ordin social, științific sau etic;
 - pot comunica informații, idei, probleme și soluții atât audiențelor de specialiști, cât și de non-specialiști;
 - și-au dezvoltat acele competențe care le sunt necesare pentru a-și continua studiile cu un grad sporit de autoinstruire.
9. Diploma de studii superioare de licență este eliberată absolventului, care a realizat integral programul de studii stabilit prin planul de învățământ la domeniul de formare profesională/specialitatea respectivă și a promovat cu succes examenul de licență. În diploma de licență se specifică media generală de licență.
 10. Diploma de studii superioare de licență atestă că titularul acesteia a dobândit cunoștințe și competențe pentru continuarea studiilor în ciclul II, precum și o formare profesională inițială care îi permite angajarea în câmpul muncii.
 11. Diploma de studii superioare de licență este însoțită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză, acordat cu titlu gratuit. Programele analitice se eliberează la solicitare. Studenților străini programele analitice se eliberează cu titlu obligatoriu.
 12. Persoanelor care nu au promovat examenul de licență, una sau mai multe probe, stabilite și aprobate de senatul USEM, sau nu au susținut proiectul/teza de licență li se eliberează o Adeverință de absolvire (conform anexei nr. 1). Adeverința atestă că titularul a realizat planul de învățământ la specialitatea dată.
 13. În caz de promovare a examenului de licență la susținerea repetată, absolventului i se eliberează diploma de licență. Certificatul de absolvire eliberat anterior se retrage și se păstrează în dosarul personal al absolventului.

III. Organizarea și desfășurarea examenului de licență

14. Examenul de licență reprezintă evaluarea finală a programului de studii realizat într-un domeniu de formare profesională/specialitate.
15. Prin probele examenului de licență se evaluează nivelul de realizare a finalităților de studii, precum și competențele generice și specifice dobândite de către absolvenți pe parcursul studiilor.
16. Prin proiectul (teza) de licență se evaluează competențele absolvenților de a efectua cercetări, de a aplica cunoștințele teoretice în procesul de elaborare a unor soluții practice specifice domeniului de formare profesională sau de realizare a studiilor de caz.
17. Examenul de licență se acreditează în conformitate cu prevederile Planului-cadru și planurile de învățământ.
18. Pentru coordonarea activităților de elaborare a proiectului (tezei) de licență departamentele/catedrele confirmă conducători de proiect (teză) de licență. Conducători ai proiectelor (tezelor) de licență pot fi numiți profesori universitari, conferențieri universitari și lectori ai departamentelor/ catedrelor de specialitate, cercetători științifici din instituțiile de cercetare-proiectare, precum și specialiști practicieni din economia națională.

19. Se admit la examenul de licență studenții care au realizat integral planul de învățământ și au acumulat numărul de credite stabilit pentru programul respectiv de formare profesională.
20. Proiectul (teza) de licență se elaborează în ultimul an al studiilor superioare de licență. Candidații trebuie să-și selecteze tema pentru proiectul (teza) de licență din lista propusă de catedra de profil, de regulă, la finele anului de studiu precedent, dar nu mai târziu de prima lună a anului terminal de studii. Tema aleasă de către student se va include în Contractul anual de studii. Posibilitatea modificării pe parcurs a temei, precum și perioada limită de modificare a acesteia se determină de către universitate.
21. Absolvenții USEM susțin examenul de licență în instituția de învățământ absolvită, cu condiția că au realizat în instituția respectivă, cel puțin, ultimul an de studii.
22. În vederea evaluării setului de competențe formate în cadrul programului de studii, **se recomandă** ca examenul de licență să includă:
 - o probă de examinare cu caracter integrator sau o probă de sinteză la câteva unități de curs fundamentale și o probă de sinteză la câteva unități de curs de specialitate;
 - susținerea proiectului (tezei) de licență.
23. Proiectul/teza de licență se realizează în domeniul de formare profesională/specialitatea de bază.
24. Probele examenului de licență și termenele de susținere a examenului de licență sînt stabilite prin planurile de învățământ, aprobate în modul stabilit. Despre orice modificare a termenului sau probelor pentru examenul de licență, studenții sînt anunțați cel târziu cu 6 luni înainte de începerea examenului de licență.
25. Probele examenului de licență pot fi susținute în scris, oral, combinat, asistate de calculator, în funcție de specificul domeniului de formare profesională/ specialității și în conformitate cu metodologiile de evaluare proprii ale instituțiilor.
26. Subiectele pentru probele examenului de licență sînt elaborate de departamentele/catedrele de specialitate, în baza programelor în vigoare. Subiectele se aprobă de către departamentele/catedrele de specialitate în coordonare cu Departamentul Managementul Calității cu o lună până la susținerea primei probe. În cazul instituțiilor neacreditate subiectele pentru probele examenului de licență vor fi coordonate cu instituția organizatoare a examenului de licență.
27. Tematica proiectelor/tezelor de licență este elaborată la departamentele/catedrele de specialitate și aprobată de către Consiliul facultății. Tematica aprobată se comunică studenților cel târziu la finele penultimului an de studii. Tematica proiectelor /tezelor de licență se reactualizează anual.
28. Se recomandă pentru susținerea probei orale de a se acordă până la 30 min, iar pentru susținerea proiectului /tezei de licență - până la o oră academică. Timpul destinat probei scrise este de trei ore academice.
29. Registrul materialelor didactice și al materialelor cu caracter informativ, permise candidaților pentru utilizare la examen, este elaborat de examinatori și aprobat de către departamentele/catedrele de specialitate.

30. Orarul de susținere a examenului de licență se aprobă de către rectorul instituției de învățământ cu o lună înainte de susținerea primei probe. Orarul susținerii proiectelor /tezelor de licență se va da publicității pe paginile web ale facultăților/instituțiilor.
31. Susținerea proiectelor/tezelor de licență este publică.
32. Probele examenului de licență și proiectul/teza de licență se evaluează în mod distinct cu note, în baza scalei de notare de la 10 la 1, nota minimă de promovare fiind 5. Convertirea notelor în scala de notare ECTS, se va realiza conform recomandărilor Ghidului de implementare al Sistemului Național de Credite de Studiu.
33. Neprezentarea la o probă a examenului de licență sau la susținerea proiectului/tezei de licență este calificată drept nesusținerea acesteia. Obținerea unei note mai mici decât „5” la una din probe sau la proiectul/teza de licență este calificată drept nepromovare a examenului de licență.
34. Notele finale acordate în rezultatul evaluării la probele examenului de licență sunt determinate de membrii Comisiei de licență. În cazul diferențelor în evaluare, se va face media aritmetică a notelor acordate, iar zecimile din media aritmetică se vor rotunji în favoarea candidatului. Notele obținute de candidat se reflectă în Procesul verbal al Comisiei de Licență, foaia matricolă și în Suplimentul la diplomă.
35. Media examenului de licență se stabilește ca media aritmetică a notelor obținute la probele incluse în examenul de licență și se calculează cu două zecimale.
36. Media generală de licență se stabilește cu două zecimale ca media aritmetică a notelor obținute la examenul de licență și a mediilor aritmetice de promovare a anilor de studii.
37. Nota insuficientă (1-4) obținută la una din probele examenului de licență nu-l lipsește pe student de dreptul de a susține celelalte probe.
38. Absolvenții care nu au susținut sau nu au promovat examenul de licență se pot înscrie într-o sesiune ulterioară a examenului de licență la aceeași instituție organizatoare, în vederea susținerii acestuia. Examenul de licență poate fi susținut de cel mult două ori în decursul a cinci ani de la absolvire.
39. Examenul de licență nepromovat poate fi repetat, cu suportarea de către candidat a cheltuielilor aferente.
40. Înscrierea candidaților la susținerea repetată a examenului de licență se face în baza cererii personale depuse la instituția absolvită cu cel puțin șase luni până la începerea examenului de licență. În cazul susținerii repetate numai a examenului de licență cererea personală a candidatului se va depune cu cel puțin două luni până la începerea examenelor de licență.
41. La susținerea repetată a examenului de licență se ține cont de programul de studii/planul de învățământ și de probele propuse pentru examenul de licență în anul când candidatul a absolvit instituția dată.

IV. Activitatea Comisiei pentru examenul de licență

42. Pentru desfășurarea examenului de licență se constituie Comisii pentru examenul de licență (în continuare Comisii de licență) pe domenii de formare profesională/specialități.

43. În instituția organizatoare a examenului de licență Comisiile de licență se constituie pe domenii de formare profesională/specialități prin ordinul rectorului, la propunerea consiliilor facultăților, cu o lună până la începerea examenului de licență.
44. Comisia de licență se constituie din președinte, vicepreședinte, 2 membri ai comisiei (examinatori) și secretar.
45. În componența Comisiei de licență pot fi incluse persoane cu titlu științific și titlu științifico-didactic de la departamentele/catedrele de specialitate din cadrul instituției organizatoare /din alte instituții de învățământ superior sau cercetători științifici din instituții de cercetare-dezvoltare. Se permite includerea în componența Comisiei de licență a unui specialist practician de înaltă calificare, cu experiență bogată și autoritate profesională.
46. Președinții Comisiilor de licență sînt desemnați prin ordinul ministerului de resort, în baza propunerilor instituției organizatoare. În calitate de președinte al comisiei de licență pot fi desemnați specialiști în domeniul respectiv (profesori universitari, conferențieri universitari, cercetători științifici, deținători ai titlurilor onorifice, specialiști practicieni de înaltă calificare), care nu activează în cadrul instituției vizate.
47. Aceeași persoană poate fi numită președinte al unei Comisii de licență nu mai mult de doi ani consecutiv.
48. Vicepreședinți ai Comisiilor de licență pot fi numiți șefi de catedră, profesori universitari, conferențieri universitari, titulari ai instituției organizatoare.
49. Vicepreședinții Comisiilor de licență prezintă Comisiei de licență setul de documente necesar, inclusiv:
 - ordinul rectorului instituției de învățământ superior care confirmă admiterea studenților la examen;
 - setul de subiecte/teste orientate spre evaluarea finalităților de studiu/ competențelor absolvenților cu baremele de apreciere;
 - curricula și programele analitice ale unităților de curs/modulelor respective;
 - fișa de studii a studentului cu descrierea programului realizat, conform planului de învățământ, pe semestre cu indicarea numărului de ore și a formelor de evaluare;
 - avizul conducătorului proiectului/tezei de licență;
 - avizele specialiștilor/colectivelor de specialiști asupra proiectului /tezei de licență (recenzenții se aprobă de departamentele/catedrele de specialitate din rândul persoanelor care activează în cadrul altor catedre, instituții de învățământ sau de cercetări științifice).
50. La probele scrise vicepreședinții distribuie absolvenților foile cu ștampila instituției de învățământ organizatoare, indicând modul de completare a acestora și codificându-le.
51. În cazul când președintele Comisiei de licență nu poate din motive obiective să-și îndeplinească funcțiile, vicepreședintele îndeplinește funcțiile acestuia până la numirea unui nou președinte.
52. În funcție de secretar al Comisiei de licență pot fi desemnate cadre didactice universitare, laboranți superiori, metodiști etc.
53. Comisia de licență realizează următoarele funcții:
 - asigură buna desfășurare a examenului de licență;

- realizează evaluarea în bază de finalități de studiu și competențe generice și specifice dobândite de tinerii specialiști;
 - apreciază, în ședință închisă, prin majoritatea simplă de voturi răspunsurile/lucrările scrise ale studenților;
 - decide asupra conferirii titlului și eliberării diplomei respective;
 - pregătește și prezintă Ministerului Educației, precum și ministerului de resort, în termen de 10 zile de la finalizarea ultimului examen, raportul final despre rezultatele activității Comisiei de licență.
54. Raportul final va include informații despre componența calitativă a Comisiei de licență; caracteristica subiectelor/testelor propuse la examenul de licență prin prisma finalităților de studii și competențelor scontate pentru programul de formare respectiv; o analiză comparată a evaluării finale cu evaluările curente; caracteristica nivelului general de pregătire a absolvenților; o analiză a rezultatelor susținerii proiectelor/ tezelor de licență și propuneri privind perfecționarea procesului de formare universitară inițială în domeniul respectiv.
 55. Programul de lucru al fiecărei Comisii de licență este întocmit de decanul facultății respective și este coordonat cu președintele Comisiei, fiind aprobat de prorectorul pentru studii și dat publicității cu cel puțin o lună înainte de susținerea primei probe a examenului de licență.
 56. Durata activității zilnice a Comisiei de licență nu va depăși 6 ore astronomice. Orele de activitate a membrilor Comisiei se includ în norma didactică a departamentului/catedrei de specialitate sau a persoanei respective.
 57. Cheltuielile legate de activitatea Comisiei de licență le suportă instituția de învățământ respectivă. Președinții și membrii comisiilor de licență din alte instituții sînt remunerați în modul stabilit, în funcție de numărul de ore efectiv lucrate. Secretarul Comisiei își realizează funcțiile în orele de serviciu fără a fi remunerat suplimentar.
 58. Susținerea probelor orale ale examenului de licență, precum și susținerea proiectului/tezei de licență are loc în cadrul instituției organizatoare desemnate, în ședința deschisă a Comisiei de licență în prezența a cel puțin 2/3 din numărul de membri.
 59. În sala de examen, la probele orale, se află concomitent nu mai mult de 5-6 studenți.
 60. În cazul susținerii probelor în scris codificarea lucrărilor/testelor este obligatorie. Lucrările/testele se decodifică numai după finalizarea acțiunii de verificare a tuturor lucrărilor și după înscrierea rezultatelor pe lista de examinare, în dreptul codului respectiv, în prezența membrilor Comisiei de licență.
 61. Hotărârile Comisiei de licență privind notele finale acordate în urma probelor de examinare și la susținerea proiectului/tezei de licență se aprobă prin vot deschis, cu o simplă majoritate de voturi. Votul secret, abținerea de la vot sau transferul dreptului de vot nu se permit. În cazul în care voturile se împart egal, votul președintelui Comisiei de licență este decisiv.
 62. În cazul diferențelor în evaluare se va face media aritmetică a notelor acordate, iar zecimile din media aritmetică se vor rotunji.

63. Activitatea Comisiei de licență este consemnată în procese verbale (anexele nr. 2 și nr. 3), care fixează cum a fost apreciat absolventul la susținerea probei respective sau la susținerea proiectului/tezei de licență, întrebările suplimentare, opinia separată a unor membri ai comisiei la insistența acestora. Procesele verbale sînt semnate de președinte și membrii Comisiei de licență prezenți la examen și se păstrează în arhiva instituției organizatoare.
64. În cazul când proiectul /teza de licență a fost apreciat cu o notă sub „5”, Comisia de licență decide dacă aceeași lucrare, după rectificările necesare, poate fi prezentată la o susținere repetată sau este necesară schimbarea temei proiectului/tezei de licență.
65. Rezultatul susținerii proiectului/tezei de licență, precum și nota obținută la proba orală se comunică studenților în aceeași zi, după ședința Comisiei de licență. Nota obținută la proba scrisă se comunică studenților imediat după ședința Comisiei de licență care consemnează prin Proces-verbal rezultatele verificării testelor/lucrărilor.
66. Președintele Comisiei de licență informează Consiliul facultății despre rezultatele organizării și desfășurării examenului de licență.
67. În conformitate cu Codul de etică al instituțiilor de învățămînt superior, se interzice categoric copierea la examene. În cazurile de copiere depistate, studentul este eliminat din examen. Susținerea repetată a examenului i se va permite studentului doar în altă sesiune a examenului de licență.
68. În cazul depistării unor acțiuni/tentative de corupție/corupere, inclusiv trafic de influență sau manifestarea de către absolvent a unui comportament ce contravine normelor etice și morale general acceptate, Comisia de licență, este în drept să elimine candidatul respectiv din examen, fără dreptul de a-l susține repetat. Decizia respectivă se va înscrie în Procesul verbal și Raportul Comisiei.
69. Studenții au dreptul să conteste decizia Comisiei de licență. Cererile pentru contestații se depun în decurs de 24 ore de la anunțarea rezultatelor examenului de licență și se înregistrează de către secretarul Comisiei de licență în Registrul de evidență a proceselor-verbale. Pot fi contestate oricare din probele examenului de licență.
70. Contestațiile vor fi examinate de către Comisia de licență în ziua imediat următoare de după expirarea termenului de depunere a contestațiilor. Comisia de licență reverifică și notează probele contestate. Schimbarea notei contestate cu nota acordată după examinarea contestației se va face prin creștere sau prin micșorare, rămânând definitivă.
71. Instituțiile de învățămînt superior vor constitui comisii de supraveghere a examinării contestațiilor din cel puțin 3 membri, inclusiv reprezentanți ai administrației instituției.
72. Examinarea contestațiilor se consemnează în procese-verbale separate, semnate de către membrii Comisiei de licență și membrii Comisiei de supraveghere.
73. Comisia de licență operează schimbările survenite în urma contestațiilor, recalculează, după caz, media generală a examenului de licență și rectifică, corespunzător, rezultatul examenului.
74. În procesul evaluării, proiectul /teza de licență va fi apreciat conform următoarelor criterii:
 - realizarea studiului/cercetării propriu-zise;

- conținutul și forma prezentării;
 - susținerea (prezentarea cercetării, utilizarea mijloacelor tehnice, discuțiile la subiect).
75. Cerințele privind volumul, structura, forma de prezentare a proiectului (tezei) de licență se va stabili de către departamentul/catedra sau facultatea responsabilă de formarea profesională inițială în funcție de specificul domeniului de formare profesională/specialității și recomandările elaborate la nivel instituțional.

V. Dispoziții finale

76. Prezentul Regulament este obligatoriu pentru facultățile USEM, începând cu anul universitar 2015-2016 și se aplică integral absolvenților admiși la studii la ciclul I (studii superioare de licență).
77. Reglementările specifice la nivel de instituție /departament /facultate privind organizarea și desfășurarea examenului de licență se vor aproba de Senatele universitare.

Universitatea de Studii Europene din Moldova
Extras
din procesul-verbal nr. 3
al ședinței Senatului din 27 noiembrie 2017

Obiect de referință:

Modificarea în Regulamentul privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență

1. La p. 46 din Regulament textul „Președinții Comisiilor de licență sînt desemnați prin ordinul ministerului de resort, în baza propunerilor instituției organizatoare” se substituie cu textul „Președinții Comisiilor de licență sînt desemnați prin ordinul rectorului USEM”.
2. La p. 53 din Regulament textul „pregătește și prezintă Ministerului Educației, precum și ministerului de resort, în termen de 10 zile de la finalizarea ultimului examen, raportul final despre rezultatele activității Comisiei de licență” se substituie cu textul „pregătește și prezintă senatului USEM, în termen de 10 zile de la finalizarea ultimului examen, raportul final despre rezultatele activității Comisiei de licență”.

S-a decis:

Se aprobă modificările în Regulamentul privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, începând cu anul universitar de studii 2017-2018.

Președinte
profesor universitar, doctor în drept

Iu. Sedlețchi